

Ämnesprov, läsår 2012/2013

Historia

Texthäfte till delprov A

Årskurs

9

Elevens namn och klass/grupp

Material till uppgift 3

Några hjälpmeningar för att komma igång och skriva:

- En ekonomisk orsak kan ha varit att ...
- En ... orsak kan ha varit att ...
- Både orsaken att ... och orsaken att ... har med varandra att göra på det sättet att ...

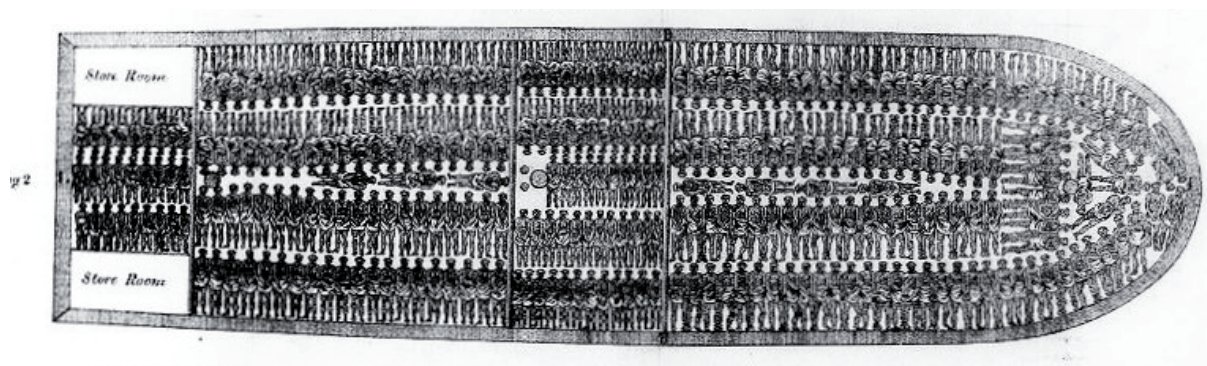
Material till uppgift 6

KÄLLA 1

Information om källan:

Skiss av slavskeppet Brookes, som visar hur slaverna var placerade. Skissen gjordes av slaverimotståndare i London 1789.

Källa:

KÄLLA 2

Information om källan:

Olaudah Equiano föddes i nuvarande Nigeria. När han var elva år togs han som slav. Gustavos Vassa var hans slavnamn. Han kunde efter många år köpa sig fri och flyttade då till London. När han blivit fri återtog han namnet Olaudah Equiano. I slutet av 1700-talet skrev han sin självbiografi. Han kämpade för att förbjuda slaveri.

Källa:

Ur Olaudah Equianos självbiografi. Avsnittet handlar om livet på slavskeppet:

”Till sist var skeppet fullastat, och vi sattes under däck.[...] Lukten var så hemsk att den var farlig [...] Det var så trångt att man inte kunde vända sig, och svett gjorde luften så fuktig att det inte gick att andas. Slaverna blev sjuka och många dog [...] Kvinnornas skrik och de döendes stönanden gjorde lastutrymmet till en skräckscen.”

KÄLLA 3

Information om källan:

En målning som vissa tror föreställer Olaudah Equiano. Målningen hänger på Royal Albert Museum i London.

Källa:

KÄLLA 4

Information om källan:

Kaptenen på slavskeppet Zong slängde sjuka slavar överbord. Det blev rättegångar efter detta, eftersom ägarna till slavskeppet ville ha ut försäkringspengar för slavar som slängts överbord.

Källa:

Uttalande av advokat John Lee i domstolen:

”Vad är detta för påstående? Att människor har kastats överbord? [...] Det var varor. [...] Slavar är varor och egendom.”

Några hjälpmeningar för att komma igång och skriva:

- Anita Bengtsson kan ha använt sig av källa nummer eftersom ...
- Det kan jag säga eftersom i källa nummer ... så
- Källa nummer ... är bra eftersom ...
- Man kan inte riktigt lita på källa nummer ... eftersom ...

Material till uppgift 8

Några hjälpmeningar för att komma igång och skriva:

- Den politiska situationen i Tyskland var ... det innebar att ...
- Den ... situationen i Tyskland var ... det innebar att ...
- En del ansåg att ... vilket gjorde det lättare för Hitler eftersom ...
- Både orsaken att ... och orsaken att ... har med varandra att göra på det sättet att ...

Material till uppgift 9

Den här affischen var uppsatt i en svensk stad i november 2011.

Vad var kristallnatten?

Kristallnatten kallas de attacker på judar som skedde i Tyskland i november 1938. Under natten förstördes judiska affärer och synagogor. Omkring 400 judar dog. Attackerna organiserades av nazister. Kristallnatten fick sitt namn på grund av krossat glas från sönderslagna skyltfönster till judiska affärer. Få protesterade mot att judarna förföljdes. Nazisterna menade därför att de kunde fortsätta sin förföljelse, vilken kom att leda till Förintelsen.

Vad hände på Utöya?

Anders Behring Breivik greps på den norska ön Utøya den 22 juli 2011. Han hade då skjutit ihjäl 69 personer som var där på läger. Samma dag genomförde han ett bombdåd i Oslo. Bombdådet orsakade åtta personers död. Breiviks motiv var kopplade till rasism och högerextremism. Breivik ville förstöra för den norska regeringen och det norska Arbeiderpartiet. Det var Arbeiderpartiets ungdomsförbund som hade möte på Utøya när Breivik utförde sitt dåd.

Några hjälpmeningar för att komma igång och skriva:

- Kristallnatten var också ... och det kanske de jämför med ... som finns idag
- När de jämför kristallnatten med dådet på Utøya så vill de att de som ser det ska tänka ...
- Jag tycker det är ... eftersom ...

Material till uppgift 11

Texter om industrialiseringen i Storbritannien.

Endast **en** av texterna är en historisk förklaring till industrialiseringen i Storbritannien.

- A. Redan innan industrialiseringen var textilindustrin stor i England. Men de som spann bomullen till tråd hann ofta inte med de som sedan vävde tråden till tyg. Därför uppfann James Hargreaves maskinen Spinning Jenny som spann åtta trådar samtidigt. Inom textilindustrin gjordes sedan flera uppfinningar som gjorde produktionen av tyger ännu snabbare. Uppfinningarna inom textilindustrin visade tydligt att ny teknik kunde förbättra produktionen. Nya tekniska uppfinningar gjorde industrialiseringen möjlig.
- B. Städerna växte snabbt under 1800-talet när industrialiseringen hade satt igång. Många slumområden växte fram i fabriksstädernas utkanter. Chansen att bli gammal i dessa områden var liten. Smuts, trångboddhet och undernäring var vanligt och sjukdomar spreds snabbt bland arbetarna. Städer som Manchester, Liverpool och London hade stora stadsdelar med dessa problem. Att bygga nya avloppsledningar var ett sätt att komma tillrätta med smutsen och skapa bättre förhållanden. Ett särskilt problem var kolröken och sotet från fabriksskorstenarna.
- C. Det var många barn som arbetade i fabrikerna. Det hände att en hel familj arbetade i samma fabrik eller gruva. Många barn arbetade tio till tolv timmar om dagen. Det var dåligt med skolgången och många fick ingen undervisning alls. Barnen var billig arbetskraft och gjorde också sysslor som inte vuxna människor klarade, som att krypa i smala gruvgångar och trånga fabriksutrymmen.

BILDFÖRTECKNING

- Sid 4: Foto: United States Library of Congress's Prints and Photograph Division (Wikimedia commons).
- Sid 5: Foto: Royal Albert Museum (IBL).
- Sid 8: Foto: David Rosenlund (Malmö högskola).

ÖVRIGA KÄLLOR

- Citat sid 4: Fritt översatt ur Olaudah Equiano, *Equiano's travels: his autobiography: The interesting narrative of the life of Olaudah Equiano or Gustavus Vassa, the African*, London, 1967.
- Citat sid 5: Fritt översatt ur Geoffrey Wilson Clark, i G. Clark et. al., *The Appeal of Insurance*. University of Toronto, 2010.

MALMÖ HÖGSKOLA

Institutionen för individ och samhälle